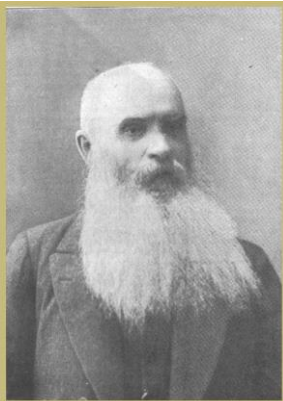

РОЗВИТОК ФУНКЦІОНАЛЬНОЇ ЛІНІЇ В ЖУРНАЛІ «ВЕСТНИК ОПЫТНОЙ ФИЗИКИ И ЭЛЕМЕНТАРНОЙ МАТЕМАТИКИ» (1886–1917 рр.): ЗМІСТОВНИЙ ТА КОНТЕНТНИЙ АНАЛІЗ

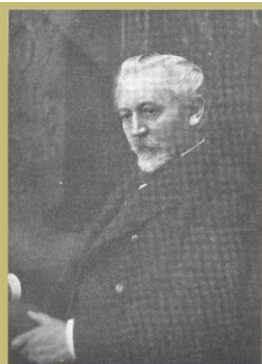

Журнал «Вестник опытной физики и элементарной математики»

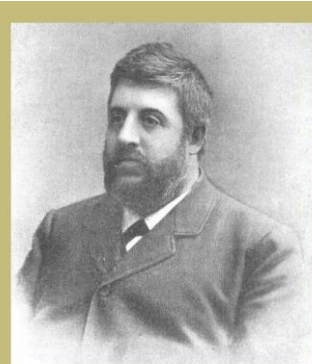
- › Засновником та першим редактором «Журнала элементарной математики» був професор Київського університету В.П.Єрмаков
- › З 1886 року редагування журналу було передано Е.К.Шпачинському («ВОФЭМ»)
- › 1891 року редакція журналу «ВОФЭМ» переїздить до Одеси (В.Я.Циммерман, 1898 р. - В.Ф.Каган, К.О.Гернет; Новоросійське товариство природознавців, Новоросійський університет)

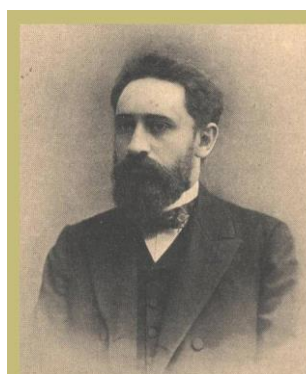
Єрмаков
Васи́лий Петро́вич,
основатель, редактор и издатель
"Журнала элементарной математики"

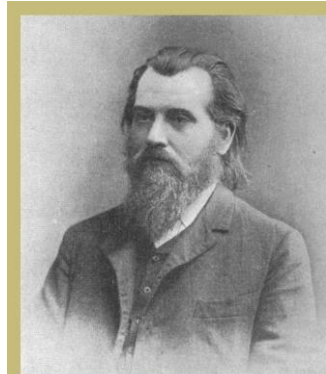
Шпачинский
Эразм Корнелиевич
основатель, редактор-издатель
"Вестника опытной физики
и элементарной математики"
с 1886 по 1898 гг.

Циммерман
Владимир Акимович
редактор "ВОФЭМ" с 1898 по 1904 гг.

Каган
Вениамин Федорович
редактор "ВОФЭМ" с 1904 г.

Гернет
Владимир Александрович
издатель "ВОФЭМ" с 1898 г.

Реформи математичної освіти в Російській імперії (1860-1906 рр.)

- › Статут гімназій та прогімназій Міністерства народної освіти 1864 року (реальні гімназії; П.Л.Чебишев; межі викладання математики, фізики, космографії; початкові уявлення про функціональні залежності, відомості з арифметики, початків алгебри, геометрії, додатків алгебри в геометрії та тригонометрії)
- › Зміни в програмах з математики 1906 року (початки аналітичної геометрії на площині та математичного аналізу; границя функції, поняття похідної й диференціала, похідні елементарних функцій, техніка диференціювання, теореми про неперервні функції, дослідження функцій на екстремум, рівняння дотичної та нормалі, поняття про визначений та невизначений інтеграл)
- › Це потребувало зміщення акцентів у підготовці вчительських кадрів, виданні навчально-методичної літератури й організації випуску популярної та наукової математичної періодики

Основна мета та методи дослідження

- › **Метою дослідження** є проведення змістовного та контентного аналізу висвітлення функціональної лінії елементарної та вищої математики в журналі «Вестник опытной физики и элементарной математики» протягом всього періоду його видання (1886-1917 рр.)
- › У ході дослідження використовувалися **наукові методи** – аналізу та синтезу, узагальнення та систематизації – для проведення **змістовного аналізу** предмету дослідження. В процесі проведення кількісного **контентного аналізу** використовувалися квантифікація тексту, збір емпіричних даних, їх узагальнення та математико-статистична обробка

Змістовний аналіз висвітлення функціональної лінії елементарної та вищої математики в ВОФЭМ

- › Протягом 1886–1897 рр. видання журналу теоретичні та практичні питання функціональної змістовної ліній висвітлювалися епізодично
- › Починаючи з 1897 року новий склад редакції журналу «ВОФЭМ» став приділяти значно більше уваги змістовному розкриттю матеріалу, пов'язаному з вивченням властивостей окремих видів функцій, з неперервністю та монотонністю функцій, з числовими та функціональними рядами та з елементами математичного аналізу

Контентний аналіз висвітлення функціональної лінії елементарної та вищої математики в ВОФЭМ

- › У якості категорій першого етапу контент-аналізу усіх випусків журналу «ВОФЭМ» нами були обрані такі теми: а) статті з фізики та математики; б) статті педагогічного змісту; в) розв'язування задач; г) хроніка наукового життя, рецензії, бібліографія; д) кореспонденція
- › Як категорії другого етапу контент-аналізу журналу обрані такі змістовні лінії: а) формування поняття про число та формування обчислювальних навичок; б) тотожні перетворення алгебраїчних виразів; в) функціональна; г) рівняння, нерівності, їх системи; д) геометричні побудови; е) геометричні перетворення; є) метричні властивості геометричних фігур; ж) величини та їх одиниці вимірювання
- › «Зоною релевантності» обох етапів кількісного контент-аналізу є ступінь представленості визначених змістовних ліній у журнальних статтях видання (на етапі квантифікації тексту у якості одиниць контенту використовувалися випуски журналу, які об'єднувалися за роками видання, а в якості одиниці рахунку – площа з розрахунку 2 600 одиниць площі на 1 сторінку у конкретному випуску

Контентний аналіз (скрин робочої області)

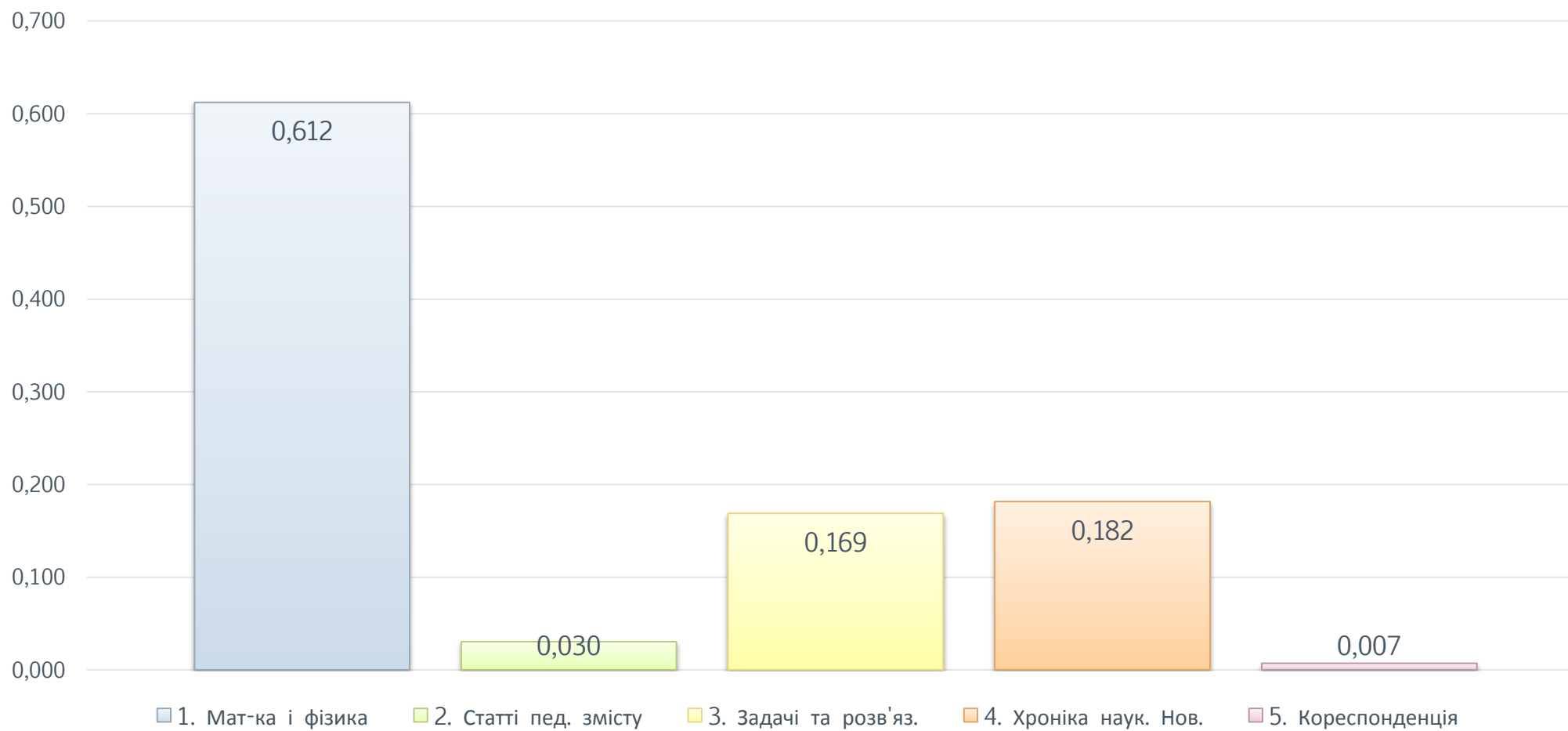
	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
1	Роки	1886	1887	1888	1889	1890	1891	1892	1893	1894	1895
2	Номери	1-12	13-36	37-60	61-84	85-108	109-132	133-156	157-180	181-204	205-228
3	1. Мат-ка і фізика	286780	779220	650260	787020	710840	709540	646100	799500	855660	1021800
4	2. Статті пед. змісту	0	17680	21840	0	0	0	121160	55380	47840	45120
5	3. Задачі та розв'яз.	175240	306020	331240	253500	247000	259740	297180	305760	296740	245700
6	4. Хроніка наук. Нов.	136240	322140	374920	180180	241280	295360	273780	212680	239200	128820
7	5. Кореспонденція	15860	47580	63180	54340	3120	0	9620	26520	12400	10400
8	Річний обсяг випуску	614120	1472640	1441440	1275040	1202240	1264640	1347840	1399840	1451840	1451840
9	Фізика	103480	511680	346840	383565	269880	147680	374320	376735	337250	551950
10	1. Форм. Обч. Навич.	30225	138775	91065	56589	101810	107206	81797	143900	109475	150060
11	2. Тотожні перетв.	47710	66560	58500	62777	98650	143850	57665	118375	96020	81290
12	3. Функц. Лінія	40365	11440	15990	17290	15080	70455	9412	53355	37130	21935
13	4. РНС	53820	101855	58955	40742	86385	63955	59141	77330	102645	94095
14	5. Геометр. Побуд.	73515	136890	120315	73996	74210	65112	76448	63995	124485	96305
15	6. Геометр. Перетв.	5200	0	29510	11700	47625	24760	30225	57525	106335	45560
16	7. Власт. Геом. Фігур.	101985	135720	228995	184561	264200	283022	258077	240920	209425	241105
17	8. Велич. та од вим.	5720	0	53170	209300	0	63240	117355	28505	77475	30320
18	Обсяг математики	358540	591240	656500	656955	687960	821600	690120	783905	862990	760670
19	Частка математики	0,584	0,401	0,455	0,515	0,572	0,650	0,512	0,560	0,594	0,524
20	Частка фізики	0,169	0,347	0,241	0,301	0,224	0,117	0,278	0,269	0,232	0,380
21	Кількість книг	12	24	24	24	24	24	24	24	24	24
22	Кількість номерів	12	24	24	24	24	24	24	24	24	24
23	Обсяг номерів	241	576	564	500	472	496	528	548	568	568
24											

Контентний аналіз (загальні дані)

- › Редакцією було випущено 674 номери журналу «ВОФЭМ» в 627 книгах загальним обсягом 41 771 600 одиниць площі (16 066 сторінок)
- › Основна частина матеріалу функціональної лінії була представлена за темами «статті з фізики й математики» (61,2 % обсягу всіх номерів журналу за всі роки видання), «статті педагогічного змісту» (3 % обсягу журналу) та «розв'язування задач» (16,9 % обсягу всього журналу)
- › 49,2 % всієї площі журналу за всі роки його видання було присвячено математичній проблематиці, причому 7,3 % всієї площі, на якій викладалися матеріали про математичні факти та задачі, припадало на матеріали функціональної лінії

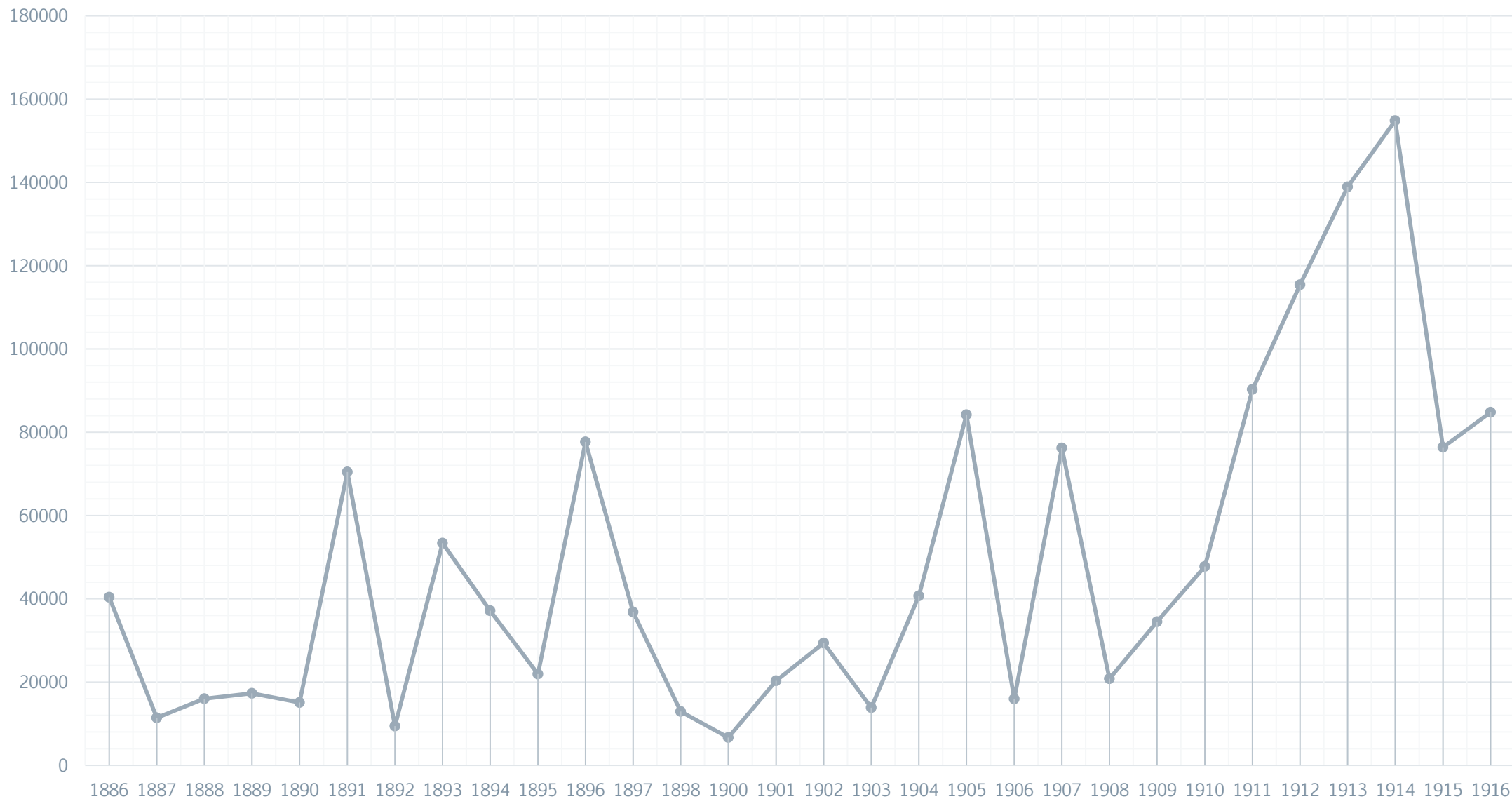
Контентний аналіз (загальні дані)

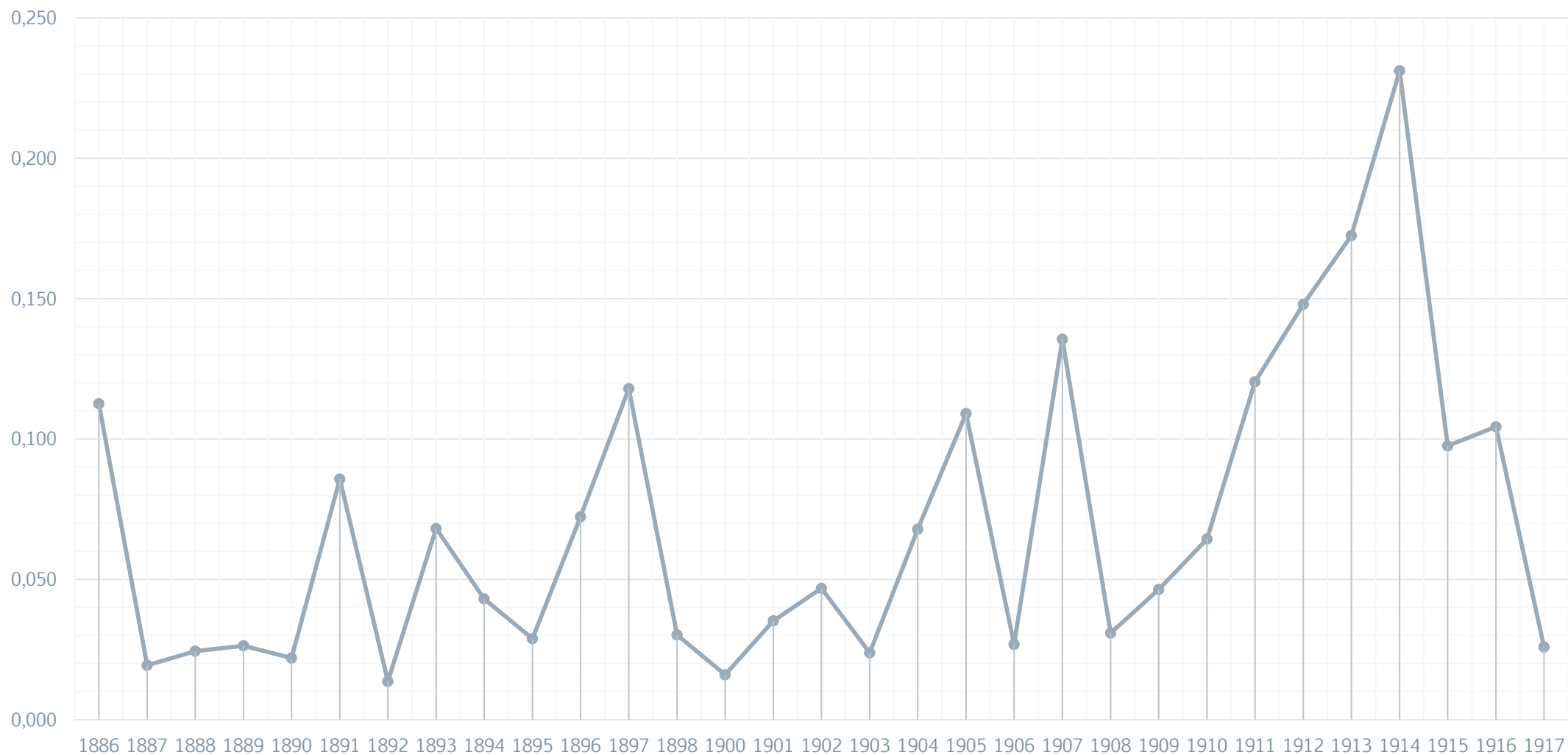
Контентний аналіз (загальні дані)

Динаміка зміни абсолютного обсягу матеріалу функціональної змістовної лінії в матеріалах журналу "ВОФЭМ" протягом усього періоду видання

Динаміка зміни відносного обсягу матеріалу функціональної змістовної лінії в матеріалах журналу "ВФЭМ" протягом усього періоду видання

Висновки

- Аналіз часових рядів, що описують динаміку зміни абсолютного (в одиницях площі) та відносного обсягу матеріалу функціональної змістовної лінії в математичних матеріалах журналу «ВОФЭМ» протягом усього періоду видання підтверджує відсутність закономірної та регулярної появи стабільних обсягів представлення таких матеріалів протягом періоду 1886–1906 рр. Явний ріст абсолютних і відносних обсягів представлення в журналі «ВОФЭМ» матеріалів функціональної змістовної лінії спостерігається з 1906–1908 рр. після розробки під керівництвом міністра народної освіти П.М. Кауфмана нових прогресивних навчальних планів для реальних училищ, у які були включені початки аналітичної геометрії на площині й математичного аналізу
- Нами не було виявлено тісного зв'язку між динамікою представлення в журналі «ВОФЭМ» матеріалів функціональної лінії та динамікою представлення математичних матеріалів загалом протягом усього періоду видання журналу (0,47)